

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/79/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122266020
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6122266020.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobcu: Demokrati, IČO: 51313901, so sídlom v Bratislave, Miletičova č. 559/21, zastúpeného právnym zástupcom LÖWY & LÖWY s.r.o., IČO: 47236230, so sídlom v Bratislave, Slowackého č. 56, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Jakub Löwy, PhD. LL.M., advokát a konateľ, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v C., D. E. XXX, zastúpenému právnym zástupcom KRION Partners s.r.o., IČO: 36858617, so sídlom v Bratislave, Palisády č. 50, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Mário Kluka, LL.M., advokát a konateľ, o zaplatenie 35.000,- € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 18C/36/2022-375 zo dňa 22.03.2023, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je **p o v i n n ý** nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovaného.

odôvodnenie:

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol (prvý výrok) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % v lehote do troch dní od právoplatnosti uznesenia o ich výške (druhý výrok).

1.2 V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 35.000,- € s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená konaním žalovaného, ktorý dal ako štatutárny orgán žalobcu dňa 20.09.2021 pokyn na vrátenie daru v sume 35.000,- €, ktorý darca poskytol žalobcovi ako obdarovanému na základe darovacej zmluvy zo dňa 16.12.2020 (20.000,- €) a darovacej zmluvy zo dňa 01.06.2021 (15.000,- €); žalobca mal za to, že žalovaný na takéto konanie nebol oprávnený a nebol naň právny dôvod; žalovaný považoval podanú žalobu za nedôvodnú, nakoľko neporušil žiadnu právnu povinnosť a pri vrátení daru konal v súlade s ustanoveniami darovacej zmluvy, internými predpismi a príslušnými ustanoveniami zákona; súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním a to výsluchom žalovaného, ktorý potvrdil, že bol predsedom strany žalobcu v čase, keď došlo k spornému vráteniu daru, výsluchom svedkov p. A. F. (členky predsedníctva a následne podpredsedníčky strany), p. G. A. (zakladajúceho člena strany, člena predsedníctva a následne okresného predsedu a člena revíznej komisie), p. A. G. (člena strany a následne kancelára

strany) a p. H. I. (kancelára strany), ďalej oboznámením sa s listinnými dokladmi a to: darovacou zmluvou zo dňa 16.12.2020, ktorou sa darca (H. C.) zaviazal k daru žalobcovi v sume 30.000,- € a výpisom z účtu žalobcu, v zmysle ktorého boli žalobcovi pripísané na účet finančné prostriedky spolu v sume 20.000,- € (05.01.2021 a 07.01.2021), darovacou zmluvou zo dňa 01.06.2021, ktorou sa darca (H. C.) zaviazal k daru žalobcovi v sume 15.000,- € a výpisom z účtu žalobcu, v zmysle ktorého boli žalobcovi pripísané na účet finančné prostriedky spolu v sume 15.000,- € (28.07.2021 a 29.07.2021); v oboch darovacích zmluvách bolo v článku 3 bod 3 písm. c) dojednané, že darca berie na vedomie, že obdarovaný môže vrátiť darcovi dar, ak ho k tomu budú zaväzovať stanovy, vnútorné predpisy alebo uznesenie prijaté na ich základe; z e-mailovej správy zo dňa 17.09.2021 mal súd prvej inštancie preukázané, že darca požiadal o vrátenie darovaných finančných prostriedkov a z odpovede na e-mail zo dňa 20.09.2021 a z výpisu z účtu žalobcu, že darcovi bol vrátený celý dar v zmysle jeho žiadosti (dňa 20.09.2021 a 21.09.2021); taktiež bolo vykonané dokazovanie listinnými dôkazmi a to výzvou na vrátenie neoprávnené vyplatenej čiastky zo dňa 15.11.2021 a odpoveďou darcu zo dňa 26.11.2021 a žalovaného zo dňa 17.12.2021, taktiež so stanovami, rokovacím poriadkom predsedníctva a finančným a príspevkovým poriadkom (ďalej aj „finančný poriadok“) vrátane príloh a zápisom z predsedníctva zo dňa 13.06.2018 predloženými žalobcom (ktoré neobsahovali ustanovenie o možnosti vrátenia daru) a finančným poriadkom vrátane prílohy č. 2 predloženými žalovaným, ktorá príloha obsahovala ustanovenie, že strana môže vrátiť dar, ak o to darca písomne požiada a vysvetlí dôvody jeho žiadosti, ako aj s čestným vyhlásením J. J. C. (člen revízej komisie žalobcu) zo dňa 21.11.2022 a revíznou správou zo dňa 20.04.2020.

1.3 Podľa právneho posúdenia veci zo strany súdu prvej inštancie je žaloba žalobcu v celom rozsahu nedôvodná; súd prvej inštancie dospel k záveru a argumentoval, že:

(1) predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanému titulom postupu žalovaného, ktorým malo dôjsť k porušeniu právnych povinností, v dôsledku čoho podľa žalobcu došlo k zmenšeniu jeho majetku o finančné prostriedky v sume 35.000,- € predstavujúce vrátenie daru, ktorý bol pôvodne žalobcovi poskytnutý treťou osobou, pričom žalovaný ako štatutárny orgán konal pri vrátení daru bez právneho dôvodu;

(2) pre možnosť konštatovania vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, musia byť kumulatívne splnené základné zákonné predpoklady a to 1/ porušenie právnej povinnosti, 2/ existencia alebo vznik škody, 3/ existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody a 4/ zavinenie škodcu; dôkazné bremeno preukázania, že boli splnené prvé tri predpoklady objektívneho charakteru prináleží žalobcovi;

(3) súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že časť darovacej zmluvy, v ktorej bola dojednaná možnosť vrátenia daru s poukazom na vnútorné predpisy žalobcu ako ďalší dôvod pre vrátenie daru nad rámec ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka smeruje proti účelu ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka, resp. je rozporná s dobrými mravmi; ustanovenia Občianskeho zákonníka majú podľa úpravy v § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka dispozitívny charakter a teda si subjekty občianskoprávných vzťahov môžu tieto vzťahy a ich obsah usporiadať odlišne od úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, pokiaľ to zákon výslovne nezakazuje alebo pokiaľ z povahy príslušného zákonného ustanovenia nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť; v danom prípade ustanovenie darovacej zmluvy zaviazovalo obdarovaného vrátiť dar, ak ho k tomu zaväzujú vnútorné predpisy, ktoré umožňovali vrátenie daru v prípade, ak o to darca požiada a uvedie dôvody žiadosti; darca požiadal o vrátenie daru z dôvodu zmeny situácie v strane (personálnej a smerovania v politickom spektre), keďže dar poskytol práve na podporu činnosti strany, s ktorou sa vtedy stotožňoval; z takéhoto konania súd prvej inštancie nezistil, že by možnosť vrátenia daru odporovala účelu zákona, resp. dobrým mravom, ktorý rozpor s dobrými mravmi žalobca ani žiadnymi skutkovými okolnosťami nekonkretizoval; námietku neplatnosti z dôvodu podľa § 39 Občianskeho zákonníka tak súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú;

(4) pokiaľ žalobca namietal neurčitosť a nezrozumiteľnosť zmluvného dojednania o možnosti vrátenia daru v darovacej zmluve (§ 37 Občianskeho zákonníka), súd prvej inštancie poukázal na to, že súd uprednostňuje hodnotenie právneho úkonu smerujúceho k jeho platnosti a iba v prípade, že je obsah právneho úkonu vyjadrený tak nejasne, že ani pomocou výkladu nemožno ustáliť, čo sa ním chcelo vyjadriť, súd konštatuje jeho neurčitosť; v danom prípade súd prvej inštancie takú neurčitosť nezistil, keďže zmluvné dojednanie upravuje možnosť darcu žiadať o vrátenie daru s poukazom na interné predpisy žalovaného, a preto ho súd prvej inštancie považoval za platné;

(5) žalobca tiež namietal neplatnosť znenia prílohy č. 2 k finančnému poriadku, ktoré umožňovalo postup na vrátenie daru, nakoľko nemal za preukázané, že by bolo prijaté platne, postupom predpísaným vo vnútorných predpisoch žalobcu; argumentoval, že finančný poriadok spolu s prílohami bol prijatý

na zasadnutí predsedníctva dňa 13.06.2018 a odvtedy nebolo preukázané, že by došlo k jeho zmenám; žalovaný pri svojej výpovedi uviedol, že uvedený predpis mu bol predložený pri nástupe do predsedníctva strany a zvolení do funkcie predsedu ako platný vnútrostranícky predpis v máji 2020 a zároveň má vedomosť, že malo dochádzať k zmenám v jeho znení; svedkyňa p. F. vo svojej výpovedi uviedla, že v jej kompetencii boli finančné záležitosti strany a potvrdila, že prílohu č. 2 k finančnému poriadku zmenila v polovici roku 2019 na základe doporučení audítorov, kedy do finančného poriadku doplnila možnosť vrátenia daru aj na žiadosť darcu, túto zmenu prediskutovala s predsedom strany a tento ju následne predniesol na niektorom zo zasadnutí predsedníctva; aj svedok p. G. potvrdil, že pri nástupe do funkcie kancelára strany preberal dokumenty od predchádzajúceho kancelára, ktorý mu odovzdal dve verzie finančného poriadku, jednu na vnútornom drive a jednu v listinnej podobe; zároveň sú v revíznej správe z apríla 2020 uvedené závery o pochybnosti ohľadne platnej verzie finančného poriadku, t.j. nebolo zrejme kedy a v akom znení finančný poriadok platil;

(6) pokiaľ žalobca žiadal, aby žalovaný preukázal zápisnicou zo zasadnutia predsedníctva strany, kedy a akým spôsobom došlo k zmene finančného poriadku, konkrétne prílohy č. 2, podľa súdu prvej inštancie nebolo možné od žalovaného požadovať, aby predložil ako jednoznačný dôkaz len zápisnicu z predsedníctva, na ktorej by bola prijatá zmena finančného poriadku v prílohe č. 2, keďže v rámci rokovaní predsedníctva žalobcu v čase, keď tam žalovaný ako predseda ani nepôsobil, sa nevyhotovovali formálne zápisnice, nevedla sa ich riadna evidencia a zrejme nie z každého rokovania predsedníctva sa vyhotovil záznam; zo svedeckých výpovedí kancelárov strany, ktorí pôsobili v dotknutom období, vyplynulo, že zasadnutia predsedníctva a jeho rokovania sa viedli neformálne, predmetom diskusie boli najmä politické otázky, pričom o jednotlivých bodoch sa nehlasovalo formálne zdvihnutím ruky, ale formou diskusie s tým, že sa spravidla dospelo k spoločnému konsenzu; ak nikto nenamietal, mal sa uvedený bod za prejednaný a prijatý a len ak nedošlo ku konsenzu, prípadne sa jednalo o personálne otázky, dochádzalo k hlasovaniu; uvedený spôsob rokovania predsedníctva potvrdil aj svedok p. A., ktorý od počiatku pôsobil v predsedníctve strany; taktiež z výpovedí kancelárov strany vyplynulo, že z jednotlivých zasadnutí predsedníctva sa nie vždy vyhotovovala riadna zápisnica; svedok p. I. uviedol, že v podstate si robil zápisy z priebehu predsedníctva, nejednalo sa o žiadnu formálnu zápisnicu, nie vždy a z každého predsedníctva sa zápisnica vyhotovovala, pričom práve počas jeho pôsobenia malo dôjsť k zmene prílohy č. 2 k finančnému poriadku; aj v zápise z predsedníctva zo dňa 13.06.2018, na ktorom bol prijatý finančný poriadok, je uvedený len záznam v časti finančný poriadok: „Jarka ho pripravila a skonzultovali na porade“ a teda nevyplýva z neho formálne prijímanie finančného poriadku, čo však nevyučuje, že na predsedníctve tento mohol byť prerokovaný a pokiaľ k nemu neboli žiadne námietky, bol predsedníctvom odsúhlasený, t.j. prijatý; tiež bolo preukázané, že v rámci vnútorných predpisov u žalobcu nebola riadna a formálna evidencia, čo vyplynulo aj z predloženej revíznej správy z roku 2020; (7) súdu prvej inštancie tiež z dokladov predložených žalobcom a to finančného poriadku vrátane príloh vyplynulo, že dochádzalo k zmenám v tomto finančnom poriadku a jednotlivých prílohách tak, ako na to poukázal žalovaný, pričom tieto zmeny vyplynuli z bežného chodu a vývoja na strane žalobcu a zároveň nebolo preukázané, či k týmto zmenám dochádzalo formálnym postupom a to hlasovaním na predsedníctve strany; podľa súdu prvej inštancie tak žalobca nepreukázal svoje tvrdenie, že prijatý finančný poriadok vrátane prílohy č. 2 v znení zo dňa 13.06.2018 nebol dodatočne nikdy menený, pričom žalovaný poukázal aj na iné zmeny finančného poriadku, ktoré žalobca nepoprel; naopak žalovaný platné znenie ním predloženého finančného poriadku a prílohy č. 2 preukázal a to svedeckou výpoveďou svedkyne p. F., ktorá potvrdila, že túto zmenu sama vykonala a táto následne bola prejednaná v predsedníctve strany, čím došlo k jej prijatiu;

(8) súd prvej inštancie preto považoval za preukázané tvrdenie žalovaného, že pri posúdení žiadosti darcu o vrátenie daru postupoval v súlade s vnútornými predpismi a dojednaním v darovacej zmluve, vzhľadom na čo nemožno konštatovať, že by žalovaný porušil svoje povinnosti, nakoľko ako štatutárny orgán žalobcu bol oprávnený vystupovať navonok voči tretím osobám a nakladať s majetkom strany, pričom žalobca tiež nepreukázal, že by oprávnenie štatutárneho orgánu predsedu strany bolo vnútornými predpismi limitované;

(9) zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že ďalším z predpokladov na uplatnenia nároku na náhradu škody je vznik škody; pokiaľ žalobca tvrdil, že došlo k zmenšeniu jeho majetku, pričom dar bol už v tom čase spotrebovaný, súd prvej inštancie konštatoval, že pri dare sa nejedná o individualizované finančné prostriedky a ak bol dar vrátený v hodnote finančných prostriedkov v akej bol poskytnutý, došlo k vráteniu práve poskytnutého daru vo výške poskytnutých finančných prostriedkov; ak by aj súd prvej inštancie prijal názor, že žalovaný pri vrátení daru postupoval neoprávnené, žalobcovi by vo vzťahu k darcovi vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže podľa tvrdenia žalobcu mal

plniť bez právneho dôvodu a vzhľadom na existenciu tejto pohľadávky v konečnom dôsledku nedošlo k zmenšeniu jeho majetku, keď aj žalobca potvrdil, že si túto pohľadávku od darcu neuplatňuje;
(10) na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobu žalobcu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

1.4 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na článok 2 ods. 3 Ústavy SR v spojení s § 2 ods. 1, § 20 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, § 628 ods. 1 a § 630 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a priznal žalovanému ako úspešnej strane sporu plnú náhradu trov konania voči žalobcovi.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 14.05.2023 (č.l. 390-395 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadol v celom rozsahu; vyjadril názor, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); v odvolaní konkrétne namietal a argumentoval, že:

(1) napadnuté rozhodnutie predstavuje porušenie predvídateľnosti a právnej istoty, je arbitrárne, pričom právne názory v ňom prezentované sú v priamom rozpore s právnou úpravou v právnych predpisoch;
(2) súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie okrem iného aj na právnom názore, že žalobca sa mal domáhať vydania bezdôvodného obohatenia od darcu, keďže k plneniu došlo bez právneho dôvodu; pokiaľ mal súd prvej inštancie uvedený názor od počiatku, bolo nevhodné vykonávať také rozsiahle dokazovanie, aké bolo vo veci uskutočnené; súd prvej inštancie zároveň nepostupoval v súlade s ustanovením § 181 ods. 2 C.s.p., ktorý postup má zabezpečiť posilnenie princípu právnej istoty, hospodárnosti konania, ovplyvňuje realizáciu ďalších princípov v konaní a má predovšetkým umožniť objektívnu predvídateľnosť súdneho rozhodnutia; stranám sporu sa nevytvorila procesná možnosť zamerať svoju procesnú aktivitu na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, čím bola žalobcovi nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie odňatá možnosť konať pred súdom;
(3.1) rozhodnutie súdu prvej inštancie je podľa žalobcu aj nedostatočne a neúplne odôvodnené, pričom na zásadné otázky nedáva náležité odôvodnenie, resp. žiadnu odpoveď; v tomto smere žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/298/2013, v zmysle ktorého je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia; z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 4Cdo/120/2019, sp. zn. 8Cdo/152/2018, sp. zn. 5Cdo/57/2019 a sp. zn. 4Cdo/3/2019) zároveň vyplýva, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia, súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; žalobca zároveň poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR zaoberajúcu sa arbitrárnosťou súdnych rozhodnutí;

(3.2) súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s tým, že nebolo preukázané, že by v čase vrátenia daru existoval taký vnútorný predpis, ktorý by oprávňoval žalovaného na toto konanie, resp. že v čase rozhodujúcom pre vrátenie daru finančný poriadok obsahoval také ustanovenie, ktoré by žalovaného oprávňovalo na vrátenie daru;

(3.3) tiež sa nevysporiadal s rozpormi, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania a to najmä medzi svedeckou výpoveďou p. F. a ostatných svedkov, resp. ostatných listín v súdnom spise, keď v zásade celé rozhodnutie založil len na svedeckej výpovedi p. F.;

(3.4) zmätočne vyznieva aj záver súdu prvej inštancie, že nemožno od žalovaného spravodlivo požadovať, aby predložil uznesenie zo zasadnutia predsedníctva, ktoré by potvrdzovalo, že finančný poriadok v znení prílohy č. 2, v zmysle ktorého žalovaný postupoval, bol v takto predloženom znení schválený;

(3.5) súd prvej inštancie sa tiež nevysporiadal s okolnosťami vrátenia daru, ku ktorému prišlo tesne pred vzdaním sa (odvolaním) žalovaného z jeho pozície a v čase kedy strana získala peňažné prostriedky za realizované voľby;

(3.6) nevysvetlil ani z akých záverov vychádzal pokiaľ konštatoval, že žalobca sa mal domáhať nároku na vydanie bezdôvodného a nie náhrady škody;

(4.1) k nesprávnym skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie žalobca uviedol, že v konaní bolo sporným, či v čase rozhodujúcom pre vrátenie daru obsahovali interné dokumenty také ustanovenie, ktoré by vymedzovalo konkrétny dôvod pre vrátenie daru; znenie finančného poriadku z roku 2018 predložené žalobcom nebolo žalovaným spochybnené, a preto možno považovať toto znenie za jediné platné a účinné; súd prvej inštancie identifikoval, že žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno, aby preukázal, že v čase vrátenia daru bol platný a účinný finančný poriadok, ktorý predložil vo svojom odpore; zároveň bolo preukázané, že finančný poriadok v znení v akom ho predložil žalovaný neexistuje a nebolo preukázané, že by finančný poriadok v čase rozhodujúcom pre vrátenie daru obsahoval práve sporné ustanovenie, ktoré by žalovaného oprávňovalo na vrátenie daru; predmetná skutková otázka nebola zrejماً ani súdu prvej inštancie, ktorý mal síce za preukázané, že prišlo k zmenám finančného poriadku, avšak zároveň uviedol, že nemožno od žalovaného požadovať, aby predložil ako jednoznačný dôkaz len zápisnicu z predsedníctva, na ktorej by bola prijatá zmena finančného poriadku; v priebehu konania však boli zo strany žalobcu predložené viaceré dôkazy, s ktorými sa súd prvej inštancie nevysporiadal, hoci preukázali, že aj keby prišlo k určitým zmenám vo finančnom poriadku v znení prílohy č. 2, tento nikdy neobsahoval také ustanovenie, ktoré by žalovaného oprávňovalo na vrátenie daru;

(4.2) pokiaľ ide o skutkové zistenia súdu prvej inštancie, že p. F. komunikovala s auditom, čo potvrdilo realizáciu zmien vo finančnom poriadku, žalobca v priebehu konania predložil interné správy audítora zo dňa 24.09.2019 J. D. K. a správu audítora zo dňa 18.05.2020 J. H. H., L., v ktorých sa nenachádzajú žiadne odporúčania ohľadne potreby revízie finančného poriadku, pokiaľ ide zakotvenie a úpravu možnosti vrátenia daru, z čoho je zrejماً nepravdivosť tvrdenia svedkyne F.;

(4.3) žalobca tiež v konaní predložil revíziu správu zo dňa 20.04.2020 a s tým súvisiacu e-mailovú konverzáciu, z ktorej vyplynulo, že p. F. požadovala odpovede na konkrétne otázky vo väzbe na správu revíznej komisie, pričom na konci správy sú pripojené dokumenty „Revízia - komisia - podklady - Google disk“, kde obsahom je aj finančný poriadok v znení príloh, ktoré neobsahovali taký finančný poriadok v znení prílohy č. 2, ktorý by oprávňoval a určoval ako dôvod pre vrátenie daru žiadosť darcu, čo je rozhodujúce v kontexte relevantných časových súvislostí, nakoľko pokiaľ malo prísť k zmenám vo finančnom poriadku vrátane prílohy č. 2, ktorá by oprávňovala a určovala osobitý dôvod pre vrátenie daru v druhej polovici roku 2019, bez akýchkoľvek pochybností by práve zasielaný dokument zo dňa 20.04.2020 tieto obsahoval; uvedené preukazuje, že samotná revízna komisia v apríli 2020 pracovala s finančným poriadkom v znení prílohy č. 2, ktoré neobsahovalo ustanovenie, ktoré by oprávňovalo žalovaného na vrátenie daru na základe žiadosti žalobcu;

(4.4) finančný poriadok strany prijíma a mení v zmysle čl. IX, ods. 12, písm. c) stanov len predsedníctvo, nikto iný na to nebol oprávnený; ako vyplynulo z výsluchu svedka J. G. A., ktorý pôsobil ako člen predsedníctva od apríla 2018 do apríla 2020, a ktorý sa zúčastnil na každom jednom zasadnutí predsedníctva, finančný poriadok bol prijatý raz a to 15.08.2018 a do apríla 2020 nebol na predsedníctve menený alebo doplňovaný; tento si ako člen revíznej komisie strany pred kontrolou účtovníctva za obdobie od 4/2020 do 9/2021 vyžiadaval od predsedníctva platný finančný poriadok strany v najnovšom znení a tento mu bol poskytnutý v októbri 2021 v totožnom znení ako bol prijatý v auguste 2018; súd prvej inštancie sa s týmto tvrdením svedka nijako nevysporiadal; vzhľadom na uvedené je zrejماً, že nebolo preukázané tvrdenie svedkyne F., že došlo k zmene finančného poriadku v druhej polovici roka 2019, nakoľko toto by sa celkom jednoznačne prejavilo v dokumentoch (zasielaných v apríli 2020), ktoré boli vykonané v priebehu súdneho konania, a ktoré bola ona jediná oprávnená revidovať; aj z výsluchu žalovaného vyšlo najavo, že od jeho pozície člena predsedníctva, t.j. od roku 2019 do roku 2021, nemal vedomosť o tom, že by prišlo k schváleniu finančného poriadku, ktorý bol z jeho strany predložený; predložená e-mailová komunikácia p. F. zároveň vyvracia aj jej tvrdenie, že nemala vedomosť ako sa mali realizovať zmeny vo finančnom poriadku a sama potvrdila, že nemá vedomosť o tom, že by prišlo k schváleniu finančného poriadku v znení, v akom bol predložený zo strany žalovaného; hodnovernosť e-mailovej komunikácie zo dňa 20.04.2020 potvrdzuje svedecká výpoveď svedkyne F., že pokiaľ išlo o zmeny v uvedených dokumentoch, jedine ona rozposielala takýto upravený finančný poriadok na vedomie ostatným členom, keď ona sama tieto zmeny pripravovala a zapracovala; to, že existovali isté zmeny finančného poriadku, mohlo byť spôsobené tým, že práve p. F. mala prístup k týmto dokumentom a mala právo ich meniť, čo ale neznamená, že tieto zmeny boli aj riadne schválené tak, ako to predpokladajú stanovy; z vykonaného dokazovania je zrejماً, že dokument s názvom „Finančný a príspevkový poriadok_SPOLU.pdf“ uložený na google drive vytvorila p. F. dňa 14.04.2020 a tento neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého mal žalovaný postupovať pri vrátení daru; zároveň žalovaný neuviedol žiaden dôkaz, že ním predložený finančný poriadok bol účinný v čase, kedy prišlo k vráteniu daru; žalovaný tak pri vrátení daru nepostupoval správne, keď ho na toto konanie neoprávňoval žiadny

interný predpis, uznesenie, resp. súhlas žalobcu a rovnako pochybil aj v tom, že vrátenie daru konzultoval len s p. F. a nie s predsedníctvom strany;

(4.5) žalobca zdôraznil, že o všetkých zásadných otázkach vždy rozhodovalo predsedníctvo, resp. snem strany, avšak v tomto prípade urobil predmetný krok žalovaný sám za asistencie, resp. odobrenia p. F.; žiaden iný člen predsedníctva, ani samotný kancelár strany neboli schopní jednoznačne potvrdiť, že finančný poriadok v znení prílohy č. 2 obsahoval sporné ustanovenie; jediný kto mal o ňom vedomosť bola p. F., čo je však v priamom rozpore s e-mailovou komunikáciou spolu s prílohou zo dňa 20.04.2020; pokiaľ prišlo k takejto zmene, práve znenie finančného poriadku, ktorý sa nachádzal v dotknutom e-mali zo dňa 20.04.2020 by takéto ustanovenie obsahovalo;

(4.6) k vráteniu daru došlo v septembri 2021 a bezprostredne po tomto prevode žalovaný ukončil výkon funkcie predsedu strany; voľba predsedu strany mala určiť aj smerovanie, akým sa bude strana uberať a žalovaný kandidoval s víziou zrušenia strany a spojenia sa s Progresívnym Slovenskom; darca finančných prostriedkov H. C. tiež presadzoval spojenie žalobcu so stranou Progresívne Slovensko, v decembri 2021 vstúpil do tejto strany a za pomoci žalovaného dosiahol vrátenie peňažných prostriedkov, aby ich mohol použiť na iné záujmy; uvedené skutočnosti tak objasňujú aj širšie okolnosti potrebné pre vnímanie motivácie dôvodov pre vrátenie daru; o finančnom poriadku, ktorý žalovaný predložil mali vedomosť len žalovaný a svedkyňa p. F. a táto stranu v decembri 2021 opustila;

(4.7) okrem toho žalovaný ako štatutárny orgán musel mať vedomosť o platných a účinných dokumentoch strany, čo je predpokladom riadneho vykonávania jeho funkcie, pričom v danom prípade konal bez náležitej a odbornej starostlivosti;

(5.1) súd prvej inštancie vec aj nesprávne právne posúdil, keď nielenže nevyhodnotil splnenie všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, ktoré boli naplnené, ale nesprávne vyhodnotil kvalifikáciu uplatneného nároku žalobcom, keď konštatoval, že si mal svoj nárok uplatniť z titulu bezdôvodného obohatenia;

(5.2) darovacia zmluva v článku 3 bode 3 písm. c) obsahovala vyhlásenie, že darca berie na vedomie, že obdarovaný môže vrátiť darcovi dar, ak ho k tomu budú zaväzovať stanovy, vnútorné predpisy alebo uznesenie prijaté na ich základe; z vykonaného dokazovania je zrejmé, že predložené stanovy neobsahovali také ustanovenie, ktoré by oprávňovalo žalovaného na vrátenia daru a v priebehu konania nebolo produkované ani uznesenie, ktoré by žalovaného oprávňovalo na vrátenie daru; v konaní nebolo preukázané tvrdenie svedkyne p. F., že k zmene finančného poriadku vrátane prílohy č. 2 so zapracovaním možnosti vrátenia daru prišlo v druhom polroku 2019, nakoľko toto by sa celkom jednoznačne prejavilo v dokumentoch (zasielaných v apríli 2020), ktoré bola ona jediná oprávnená revidovať; podstatnou je skutočnosť, že finančný poriadok zo dňa 14.04.2020, ktorý je uložený na google drive strany neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého mal žalovaný postupovať pri vrátení daru;

(5.3) je zrejmé, že žalovaný pri vrátení daru postupoval protiprávne, keď ho na toto konanie neoprávňoval žiadny interný predpis, uznesenie, resp. súhlas žalobcu, a preto musí zodpovedať za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti, čím je naplnený prvý predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu; zároveň bol listinnými dôkazmi jednoznačne preukázaný vznik škody na strane žalobcu a to v sume 35.000,-€; posledným predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu je existencia príčinnej súvislosti, pričom v kontexte relevantných skutkových okolností je zrejmé, že je daná príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom žalovaného a škodou, ktorá žalobcovi vznikla;

(5.4) nesprávne právne posúdenie sa prejavilo aj v právnom názore, že žalobca sa mal domáhať vydania bezdôvodného obohatenia voči darcovi z dôvodu plnenia bez právneho dôvodu, a nie náhrady škody od žalobcu, a že nakoľko sa žalobca predmetného nedomáhal, nemohla mu vzniknúť ani škoda; žalobca nikdy netvrdil, že žalovaný plnil bez právneho dôvodu, ale že žalovaný porušil svoju povinnosť pri vrátení daru; obohatenie darca nadobudol na základe porušenia primárnej povinnosti žalovaného; primárna právna povinnosť, ku ktorej sa povinnosť na náhradu škody ako zaväzovací dôvod upína, je povinnosť nezasahovať do majetkových práv iného protiprávnym konaním; bezdôvodné obohatenie je pri obdobných skutkových súvislostiach vo vzťahu ku škode v pomere subsidiarity; ak žalovanému možno pričítať protiprávne konanie, ide o náhradu škody; v tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/13/2013.

(6) na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie.

2.2 Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 13.06.2023 (č.l. 408-416 spisu) prostredníctvom svojho právneho zástupcu k odvolaniu žalobcu uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne

a vychádza zo zisteného skutkového stavu; vo vzťahu ku konkrétnym odvolacím námietkam žalobcu uviedol a argumentoval, že:

(1.1) pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie neuviedol predbežné právne posúdenie vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia, žalovaný poukazuje na to že súd prvej inštancie nezaložil svoje rozhodnutie iba na právnom názore uvedenom v bode 21 odôvodnenia rozsudku tak, ako zámerne uvádza žalobca a na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je potrebné nazerať komplexne v súvislosti s ostatnými bodmi odôvodnenia rozsudku; súd prvej inštancie komplexne posudzoval uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorým je vznik škody, ktorý žalobca nepreukázal;

(1.2.) rovnako sa žalovaný nestotožnil s námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 181 ods. 2 C.s.p.; súd prvej inštancie sa na prvom pojednávaní dňa 11.10.2022 vyjadril ku skutkovým tvrdeniam strán, navrhovaným dôkazom a k predbežnému právnomu posúdeniu a zároveň sa na pojednávaní konanom dňa 22.03.2023 dopytoval žalobcu, či z jeho strany prebieha prípadné súdne konanie o vymáhanie daru od darcu a teda postupoval v súlade s § 181 ods. 2 C.s.p.;

(1.3) pokiaľ žalobca argumentoval prekvapivosťou rozhodnutia, žalovaný má za to, že súd prvej inštancie jasne a zrozumiteľne postavil svoje rozhodnutie na názore, že žalobca nepreukázal vznik škody a protiprávne konanie žalovaného a teda žalobca neunesol dôkazné bremeno;

(1.4) žalovaný v tomto smere poukázal na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít zaoberajúcu sa predbežným právnym posúdením a dodal, že k údajnému porušeniu princípu predvídateľnosti rozhodnutia v napadnutom rozsudku nedošlo;

(2.1) súd prvej inštancie podľa žalovaného dostatočne a úplne zhodnotil závery skutkových tvrdení oboch strán a aj preukázanie existencie vnútorného predpisu, ktorý žalovaného oprávňoval na vrátenie daru; z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaný predložil finančný poriadok vrátane prílohy č. 2, ktorý bol platný a účinný ku dňu vrátenia daru, ktorým sa žalovaný riadil; v zmysle darovacej zmluvy bolo dojednané ustanovenie, ktoré obdarovaného zaväzovalo vrátiť dar s poukazom na vnútorné predpisy; zároveň došlo k úprave právnych predpisov, ktoré umožňovali vrátenie daru ak o to darca požiada a uvedie dôvody žiadosti, čo potvrdila aj svedecká výpoveď p. F.; svedok p. G. vo svojej výpovedi potvrdil, že pri nástupe do funkcie kancelára preberal dokumenty od predchádzajúceho kancelára, ktorý mu odovzdal dve verzie finančného poriadku, jednu na vnútornom drive a jednu v listinnej podobe a zároveň uviedol, že v dokumentoch bol neporiadok a určite bolo viacero verzií; aj v revíznej správe z apríla 2020 sa uvádzajú závery o pochybnosti ohľadne platnej verzie finančného poriadku, keď nebolo zrejmé kedy a v akom znení platí finančný poriadok; z dokladov predložených žalobcom a to finančného poriadku vrátane jeho príloh vyplýva, že dochádzalo k zmenám finančného poriadku, pričom tieto zmeny vyplynuli z bežného chodu a vývoja na strane žalobcu; vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že práve žalobca nepreukázal svoje tvrdenie, že prijatý finančný poriadok vrátane prílohy č. 2 v znení zo dňa 13.06.2018 nebol dodatočne nikdy menený; žalovaný pritom poukázal aj na iné zmeny finančného poriadku, ktoré žalobca nepoprel; žalobca zároveň nepreukázal, že by oprávnenie štatutárneho orgánu predsedu strany bolo vnútornými predpismi limitované;

(2.2) pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s rozpormi z vykonaného dokazovania, najmä medzi svedeckou výpoveďou p. F. a ostatných svedkov, toto tvrdenie dostatočne nezdôvodnil, keď nekonkretizoval ním tvrdené rozpory;

(2.3) pokiaľ žalobca argumentoval, že nakoľko on predložil zápis z predsedníctva, mal obdobný zápis predložiť aj žalovaný, vzhľadom na svedecké výpovede vo veci evidencie a vyhotovovania zápisníc sa žalovaný stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že predloženie predmetného dôkazu od žalovaného nemožno požadovať;

(2.4) zároveň sa súd prvej inštancie vysporiadal aj s tvrdením žalobcu vo veci okolností vrátenia daru súvisiacich s ďalším smerovaním strany v bode 19.1 odôvodnenia rozsudku;

(3.1) čo sa týka nesprávnych skutkových zistení namietaných žalobcom, žalovaný nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že pokyn na vrátenie daru vykonal len na základe konzultácie s p. F., nakoľko si žalovaný primárne pozrel stanovy, finančný poriadok a v zmysle tohto usúdil, že by sa finančné prostriedky mali vrátiť, čo mu potvrdila aj p. F.; uvedený postup bol potvrdený aj výpoveďou p. I., ktorý uviedol, že čo sa týka darov rozhodoval predseda a p. F.;

(3.2) tvrdenia žalobcu, že žalovaný nespochybnil finančný poriadok sa nezakladajú na pravde, nakoľko žalovaný apeloval vo svojich vyjadreniach, že znenie finančného poriadku z roku 2018 nie je možné považovať za aktuálne platné z dôvodu viacerých zmien finančného poriadku; sám žalobca pritom predložil dôkazy, z ktorých vyplýva, že zmeny finančného poriadku vrátane predložených príloh nastali, čo žalobca nepoprel;

(3.3) čo sa týka verzie finančného poriadku predloženej žalobcom na pripojených dokumentoch „Revízna - komisia - podklady google disk“, uvedené mali byť zverejnené ku dňu 12.04.2020, avšak žalovaný sa riadil pri posúdení vrátenia daru (09/2021) finančným poriadkom, ktorý predložil; zároveň nie je zaručené, že by nemohol byť akýkoľvek zásah tretej osoby do uvedených dokumentov; k tejto verzii finančného poriadku mala prístup len revízna komisia, pričom žalovaný prístup k tejto verzii nemal a tak nemôže potvrdiť hodnovernosť e-mailovej komunikácie zo dňa 20.04.2020 a nemožno od neho tiež požadovať vysvetlenie rozporov medzi týmito verziami; z výpovede svedka p. G. vyplynulo, že mu boli odovzdané dve verzie finančného poriadku a teda revíznej komisii mohla byť predložená jedna z rôznych verzií finančného poriadku; aj zo zistení a odporúčaní uvedených v revíznej správe zo dňa 20.04.2020 vyplýva, že zo znenia finančného poriadku nie je jasné, kedy vstúpil do platnosti, o ktorú verziu ide, ani to kto a kedy ho schválil;

(3.4) žalovaný preukázal, že v čase vrátenia daru bol platný a účinný finančný poriadok vrátane prílohy č. 2, ktorý predložil, čo potvrdila aj svedecká výpoveď p. F., ktorá uviedla, že žalovaným predložené znenie bolo ňou doplnené na odporúčanie audítorov a týmto znením sa riadila pri posudzovaní žiadosti darcu o vrátenie daru;

(3.5) pokiaľ žalobca argumentuje, že sa v interných správach audítorov nenachádzajú žiadne odporúčania na revíziu finančného poriadku, žalovaný ani svedkyňa p. F. vo svojej výpovedi neuviedli, že odporúčania sa mali nachádzať v týchto správach, táto naopak pri svojej výpovedi uviedla, že audítori už priebežne mali k dispozícii účtovníctvo strany a priebežne ústne dávali rôzne odporúčania na zmeny;

(3.6) pokiaľ žalobca uvádza, že svedkyňa potvrdila, že nemá vedomosť, že by prišlo k schváleniu finančného poriadku, žalovaný poukazuje na to, že svedkyňa jasne uviedla, že absolvovala viacero zasadnutí predsedníctva, takže nevie presne uviesť, kedy sa táto zmena prerokovala a brala na vedomie;

(3.7) všetci svedkovia zhodne potvrdili, že zasadnutia prebiehali neformálne a hlasovalo sa iba, ak mal niekto námietky alebo nesúhlasil, v samotnej agende nebol veľký poriadok, pričom vnútorná písomná agenda nebola nijako prísne formalizovaná a v strane nebol žiadny archív či registratúrny poriadok vo vzťahu k schvaľovaniu a podpisovaniu dokumentov; v praxi strana fungovala tak, že dokumenty boli prejednané na predsedníctve strany, materiály, ktoré sa prerokovávali boli vzaté na vedomie, každý pracoval s dokumentmi, ktoré boli predložené a prerokované ako s platnými; zo zasadnutí sa nevyhotovovali formálne zápisnice, pričom nie všetky zápisnice sa ukladali a strana nemala jednotné úložisko dokumentov; žalovaný tak nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu, že akékoľvek zmeny neboli riadne schválené, keďže predsedníctvo ich mohlo schváliť, resp. zobrať na vedomie, prejsť všeobecnou zhodou na ktoromkoľvek zasadnutí, ktoré sa podľa svedeckých výpovedí konali cca dvakrát do mesiaca, prípadne ad hoc;

(3.8) povinnosť prerokovať vrátenie daru tiež nevyplývala zo žiadneho interného predpisu, či všeobecne záväzného predpisu a jedinou podmienkou vrátenia daru bola odôvodnená žiadosť darcu;

(3.9) zároveň nie je ani prekvapivým to, že svedok p. F. vedela potvrdiť, že finančný poriadok v znení prílohy č. 2 platný a účinný v čase vrátenia daru obsahoval ustanovenie týkajúce sa možnosti vrátenia daru, nakoľko svedkyňa sa zaoberala u žalobcu agendou účtovníctva, financií, komunikáciou s audítormi, darmi a podobne; finančný poriadok bol vypracovaný p. F., čo potvrdil aj sám žalobca, pričom táto sa podieľala aj na návrhoch zmien;

(3.10) tvrdenia žalobcu, že k vráteniu daru došlo tesne pred volebným snemom nie sú relevantné, nakoľko v čase vrátenia daru bol žalovaný predsedom žalobcu a konal v jeho mene; aj tvrdenia žalobcu, že dary boli určené na špeciálnu kampaň považuje žalovaný za zavádzajúce, nakoľko toto nevyplývalo zo žiadnych žalobcom predložených dôkazov; okrem toho smerovanie žalobcu, či výsledky hlasovania na sneme nemajú žiadny vplyv na ustanovenia interných predpisov, či všeobecne záväzných predpisov (§ 628 Občianskeho zákonníka);

(4.1) žalovaný nesúhlasil ani s tvrdením žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie keďže z vykonaného dokazovania je zrejmé, že predložené interné predpisy obsahovali také ustanovenie, ktoré oprávňovalo žalovaného na vrátenie daru;

(4.2) žalovaný nesúhlasil ani s tvrdením žalobcu, že pre konanie je podstatná skutočnosť, že finančný poriadok zo dňa 14.04.2020 neobsahuje ustanovenie o vrátení daru; zverejnená verzia na google drive nie je ani identická s verziou, ktorú predložil žalobca a žalobca tým nepreukázal ani svoje tvrdenie, že prijatý finančný poriadok nebol nikdy menený;

(4.3) k námietke žalobcu, že on nikdy netvrdil, že žalovaný plnil bez právneho dôvodu žalovaný poukázal na to, že žalobca uvedenú argumentáciu uviedol v žalobe, resp. v návrhu na vydanie platobného rozkazu;

(4.4) súd prvej inštancie správne posúdil jednotlivé predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu, ktoré v konaní neboli naplnené; žalovaný nekonal neoprávnene a v predmetnom konaní nebol zo strany

žalobcu preukázaný vznik škody; žalovaný naopak konal na základe platných a účinných interných predpisov, stanov, finančného poriadku a všeobecne záväzných právnych predpisov, vzhľadom na čo konanie žalovaného nemožno označiť za svojvoľné a protiprávne;
(5) na základe uvedeného navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.3 Žalobca v odvolacej replike zo dňa 03.07.2023 (č.l. 424-428 spisu) k vyjadreniu žalovaného prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že zotrváva v celom rozsahu na svojom podanom odvolaní a ohradil sa voči tvrdeniam žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vníma skreslene, resp. izolovane;

(1) úvodom žalobca zopakoval svoju argumentáciu z odvolania týkajúcu sa prekvapivosti súdneho rozhodnutia z dôvodu, že súd prvej inštancie počas konania neprezentoval právny názor ohľadom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý následne uviedol v odôvodnení rozsudku a zároveň argumentoval aj voči rozhodnutiam najvyšších súdnych autorít, ktoré na podporu svojej argumentácie v tomto smere uviedol vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný; v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie je podľa žalobcu konanie zaťažené takou procesnou vadou, ktorá by mala mať za následok zrušenie rozhodnutia;

(2) vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie žalobca poukázal na to, že v odôvodnení absentuje skutočnosť, z čoho súd prvej inštancie vychádzal, keď práve žalovaným predložené znenie považoval za platné a účinné; posledné úpravy interných predpisov realizovala p. F., avšak ani tieto neobsahovali možnosť vrátenia daru na základe žiadosti darcu; hoci sa svedok p. G. vyjadril, že existovalo viacero verzií finančného poriadku, súd prvej inštancie bez náležitého odôvodnenia uveril, že platná a účinná verzia bola tá, ktorú predložil žalovaný; napriek tomu, že došlo k zmenám finančného poriadku, z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by zmenené dokumenty obsahovali oprávnenie na vrátenie daru; súd prvej inštancie tiež bližšie nezdôvodnil, prečo sa zameriaval výlučne na to, či boli interné predpisy menené a nie na to, či to bol práve finančný poriadok v znení predloženým žalovaným, ktorý mal byť platným a účinným, čo mal preukázať žalovaný; súd prvej inštancie tiež absolútne kapituloval na posúdenie povinnosti štatutárneho orgánu konať s odbornou starostlivosťou; v ďalšom žalobca zopakoval aj zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii, ktorú vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol už v odvolaní;

(3) čo sa týka žalobcom namietaných nesprávnych skutkových zistení súdom prvej inštancie, žalobca poukázal aj na to, že počas obdobia, kedy bol žalovaný predsedom strany, ani skôr, neprišlo k obdobnej situácii ako je táto; vrátenie daru na základe žiadosti bolo v darovacej zmluve dojednané ako možnosť, nie povinnosť; všetky tieto okolnosti preukazujú, že predseda strany nekonal s náležitou starostlivosťou, vec neskonzultoval s predsedníctvom strany a nepostupoval preto s odbornou starostlivosťou; žalovaný nepreukázal, že by znenie finančného poriadku platné a účinné v čase vrátenia daru obsahovalo ustanovenie oprávňujúce stranu na požiadanie darcu vrátiť dar a ani jeden zo svedkov priamo nezodpovedal, či toto znenie bolo v čase vrátenia daru jediné platné a účinné; podstatou sporu nebolo skúmať či prišlo k zmenám vo finančnom poriadku, ale či príloha č. 2 v nadväznosti na znenie darovacej zmluvy obsahovala ustanovenie o možnosti vrátiť dar; sporné ustanovenie neobsahovala ani verzia predložená žalobcom na google disku strany; žalovaný uviedol, že sa pri vrátení daru riadil znením platným a účinným od 09/2021, avšak sám vo vyjadrení zo dňa 23.06.2022 uviedol, že v období 2019/2020 strana dary neprijímala; na pojednávaní dňa 11.10.2022 uviedol, že si nepamätá, že by po jeho nástupe do funkcie v apríli 2020 až do septembra 2021 prišlo k zmene finančného poriadku; je preto nepresvedčivé jeho tvrdenie o ustanovení o vrátení daru, keď je zrejmé, že ku dňu 12.04.2020 znenie dostupné na google drive nič obdobné neobsahovalo; žalobca pritom potvrdil, že je vylúčený akýkoľvek zásah do tohto dokumentu; jediná osoba, ktorá deklarovala, že finančný poriadok obsahoval ustanovenie o vrátení daru bola p. F., ktorej výpoveď považuje žalobca za nedôveryhodnú; žalobcom predložená e-mailová komunikácia preukazuje, že samotná revízna komisia pracovala s finančným poriadkom v znení prílohy č. 2, ktoré neobsahovalo ustanovenie o vrátení daru, čo je rozhodujúce aj v kontexte, že žalovaný potvrdil, že odkedy bol predsedom nemá vedomosť o zmenách finančného poriadku; z výsluchu svedka p. A. vyplývalo, že finančný poriadok nebol menený alebo doplňovaný s čím sa súd prvej inštancie nevysporiadal; pokiaľ mal žalovaný vedomosť o viacerých verziách dokumentov, mal postupovať s odbornou starostlivosťou a vrátenie daru komunikovať s predsedníctvom strany; je rozporné, že svedkyňa p. F. uviedla, že k zmene finančného poriadku došlo v druhom polroku roku 2019, no táto zmena sa na dokumentoch na google drive strany neprejavila; zopakoval, že žalovaný nebol na takéto konanie oprávnený, konal protiprávne a preto zodpovedá za spôsobenú škodu; zdôraznil, že o všetkých zásadných otázkach vždy rozhodovalo predsedníctvo strany, resp. snem; zopakoval aj to, že k vráteniu daru došlo pred skončením funkcie predsedu žalovaného v strane a na záver žalobca dodal, že

žalovaný ako štatutárny orgán mal mať vedomosť o platných a účinných dokumentoch strany a v danom prípade išlo z jeho strany o hrubú nedbanlivosť a konanie bez odbornej a náležitej starostlivosti; (4) vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu žalobca zopakoval svoju odvoláciu argumentáciu a zdôraznil, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil naplnenie jednotlivých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu; v konaní bolo preukázané, že žalovaný konal pri vrátení daru svojvoľne a protiprávne, čím bola žalobcovi spôsobená škoda v sume 35.000,- €.

2.4 Odvoláciu repliku doručil súd prvej inštancie právnomu zástupcovi žalovaného dňa 21.07.2023 (č.l. 433 spisu); žalovaný sa viac v odvolacom konaní nevyjadril.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.)

3.1 V prejednávanom spore nevykonali odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil. Na základe žiadosti žalobcu v žalobe doručoval odvolací súd právnomu zástupcovi žalobcu oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu do jeho elektronickej schránky dňa 24.07.2024 (č.l. 443 spisu).

4.2 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.3 Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4.4.1 Odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4.4.2 Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcu ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu v celom rozsahu, v tomto smere si osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p. na tieto v plnom rozsahu poukazuje; na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na odvolacie dôvody odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil; z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 379 C.s.p.; § 380 C.s.p.), pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

4.4.3 Odvolací súd sa po preskúmaní veci stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanom spore boli splnené zákonné podmienky na zamietnutie žaloby žalobcu v celom rozsahu; pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p.); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní tak nebolo v tomto rozsahu potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p.).

4.4.4 V prejednávanom spore je predmetom konania nárok žalobcu na náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená porušením právnej povinnosti žalovaného ako štatutárneho orgánu žalobcu (predsedu strany) v dôsledku neoprávneného vrátenia daru. Súd prvej inštancie žalobu žalobcu v celom rozsahu

zamietol, keď žalobu žalobcu vyhodnotil ako nedôvodnú. Žalobca v priebehu konania a v podanom odvolaní ťažisko namietal, že v konaní nebolo preukázané, že v čase vrátenia daru existoval taký vnútorný predpis, ktorý by žalovaného ako predsedu strany k tomu konaniu oprávňoval; žalovaným predložené znenie finančného poriadku v znení prílohy č. 2, ktoré obsahovalo ustanovenie o možnosti vrátiť dar nebolo prijaté platne postupom podľa vnútorných prepisov žalobcu a žalovaný tak v konaní nepreukázal platné a účinné znenie finančného poriadku vrátane príloh, ktoré by ho oprávňovalo k vráteniu daru.

4.4.5 Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu v celom rozsahu (bod 4.4.2 odôvodnenia); pokiaľ ide o konkrétne odvolacie námietky žalobcu (§ 387 ods. 3 C.s.p.) odvolací súd v podrobnostiach udáva, že:

(1.1) v rámci dokazovania platí zásada, že každá strana musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia; dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania, pričom dôsledkom toho, že tvrdenie nie je preukázané, je pre stranu nepriaznivé rozhodnutie (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/217/2007 zo dňa 27.07.2009); okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu; táto norma zásadne určuje tak okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané, ako aj nositeľa dôkazného bremena;

(1.2) v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je možné všeobecnú zodpovednosť za škodu charakterizovať ako subjektívnu zodpovednosť s predpokladaným zavineným škodcu, ktorá je založená na súčasnom splnení štyroch podmienok a to (a) porušenie právnej povinnosti, (b) vznik škody, (c) vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou (predpoklady objektívnej povahy) a (d) predpokladané zavinenie; v konaní o náhradu škody podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka dôkazné bremeno spočíva v povinnosti preukázať, že škodu spôsobil škodca (žalovaný), existenciu škody a jej výšku zaťažuje poškodeného (žalobcu);

(1.3) v preskúmvanej veci nebolo sporné, že žalobcovi ako politickej strane bol darcom poskytnutý finančný dar na základe dvoch darovacích zmlúv zo dňa 16.12.2020 a zo dňa 01.06.2021 v celkovej sume 35.000,- €; darca žiadosťou prostredníctvom e-mailu zo dňa 17.09.2021, v ktorej vysvetlil svoje dôvody, požiadal v súlade s darovacími zmluvami o vrátenie daru; čo sa týka samotnej možnosti požiadať o vrátenie daru, táto vyplývala darcovi z článku III bodu 3 oboch darovacích zmlúv, v zmysle ktorých obdarovaný môže vrátiť darcovi dar, ak ho k tomu budú zaväzovať stanovy, vnútorné predpisy alebo uznesenie prijaté na ich základe; dar bol darcovi vrátený v dvoch platbách dňa 20.09.2021 v sume 30.000,- € a dňa 21.09.2021 v sume 5.000,- €; za žalobcu pri vrátení daru konal žalovaný ako štatutárny orgán, ktorý bol v tom čase vo funkcii predsedu strany (žalobcu);

(1.4) odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dôkladné dokazovanie, v zmysle ktorého:

(a) žalovaný pri výsluchu na pojednávaní konanom dňa 11.10.2022 uviedol, že pri výkone funkcie štatutárneho orgánu vychádzal z dokladov (predpisov), ktoré mu boli predložené ako vnútorné predpisy pri jeho nástupe do funkcie, medzi nimi aj finančný poriadok vrátane prílohy č. 2, ktorá obsahovala ustanovenie o možnosti vrátenia daru;

(b) z výsluchu svedka p. A. F. na pojednávaní konanom dňa 11.10.2022 vyplynulo, že táto pristúpila k zmene finančného poriadku vrátane prílohy č. 2, do ktorej zapracovala na odporúčanie audítorov znenie o možnosti vrátenia daru darcovi na jeho žiadosť a to v druhej polovici roku 2019; čo sa týka týchto odporúčaní, uviedla, že audítori už priebežne mali k dispozícii účtovníctvo strany a ústne dávali odporúčania na zmeny, následne záverečná audítorská správa bola bez výhrad; ďalej potvrdila, že sa ako členka predsedníctva podieľala na zmenách finančného poriadku, avšak nevedela uviesť presný dátum, kedy k týmto zmenám došlo (kedy došlo presne k jeho prerokovaniu, resp. vzatiu na vedomie), nakoľko počas 4 rokov absolvovala viacero zasadnutí; rokovanie predsedníctva viedol predseda za účasti ostatných členov, predseda informoval členov o jednotlivých bodoch programu tak, že ich s týmito oboznámil a jedným z týchto bodov bolo aj oboznámenie o zmene finančného poriadku; svedkyňa bola zároveň predložená k nahliadnutiu verzia finančného poriadku vrátane prílohy č. 2 predložená v konaní žalovaným, ktorá potvrdila, že ide o verziu, ktorú ona dopĺňala;

(c) z výsluchu svedka p. G. A. na pojednávaní konanom dňa 23.11.2022 vyplynulo, že tento pôsobil ako člen predsedníctva od prvého snemu v apríli 2018 až do apríla 2020 a následne pôsobil ako člen revíznej komisie; uviedol, že na prvom sneme v apríli 2018 boli prijaté stanovy a následne na predsedníctve bol prijatý finančný poriadok spolu s ďalšími prílohami; dňa 14.08.2018 p. F. zasielala e-mailom návrh finančného poriadku spolu s prílohami, ktorý bol dňa 15.08.2018 na zasadnutí predsedníctva schválený;

uviedol, že sa zúčastnil každého zasadnutia predsedníctva; pokiaľ si kontroloval e-mail, žiadne ďalšie poklady k finančnému poriadku nenašiel a nepamätal si, že by boli schvaľované nejaké zmeny tohto poriadku na predsedníctve ani, že by sa na predsedníctve prerokovávali nejaké pripomienky k jeho zneniu;

(d) z výsluchu svedka p. A. G. vyplynulo, že tento pôsobil v strane ako kancelár od jari 2020 (marec, resp. apríl) až do septembra 2021; boli mu odovzdané dve verzie finančného poriadku, jedna staršia v elektronickej podobe a druhá novšia v listinnej podobe; v dokumentoch nebol poriadok a verzii bolo niekoľko; vo vzťahu k zasadnutiam predstavenstva uviedol, že tieto prebiehali formou diskusie a spravidla sa veci prijímali konsenzom; nefungovalo to tak, že sa hlasovalo o každom bode zasadnutia;

(e) z výsluchu svedka p. H. I. vyplynulo, že v strane pôsobil ako kancelár až do mája 2020, t.j. do výmeny predsedu; vnútorná písomná agenda nebola prísne formalizovaná, neexistoval žiadny archívny alebo registratúrny poriadok vo vzťahu k schvaľovaniu, resp. podpisovaniu dokumentov; dokumenty ako finančný poriadok alebo rozpočet sa brali na vedomie; nevyhotovovali sa žiadne čistopisy, ktoré by sa niekde zakladali a každý pracoval s dokumentami, ktoré mu boli predložené a prerokované ako s platnými; zo zasadnutia predsedníctva sa nevyhotovovali ani nejaké formálne zápisnice; strana nemala jednotné úložisko dokumentov, či už fyzické alebo elektronicke; tieto sa nachádzali buď u kancelára alebo u jednotlivých členov v kanceláriách v písomnej alebo elektronickej podobe a konkrétne platný a účinný dokument by bolo ťažké identifikovať;

(1.5) vzhľadom na rozloženie dôkazného bremena naznačené v predchádzajúcich bodoch (bod 4.4.5 časti 1.1 a 1.2), zaťažovalo žalobcu dôkazné bremeno preukázania vzniku zodpovednosti za škodu na strane žalovaného (t.j. objektívnych predpokladov vzniku tejto povinnosti); súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere, že žalobca nepreukázal splnenie zákonom stanovených predpokladov zodpovednosti za škodu na strane žalovaného a to najmä protiprávneho konania žalovaného; podporne založil svoju argumentáciu aj na tom, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie ďalšieho z predpokladov zodpovednosti za škodu a to samotného vzniku škody;

(1.6) za protiprávne konanie ako predpoklad zodpovednosti za škodu je označované konanie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, teda konanie, ktoré porušuje hmotnoprávne vzťahy; porušením právnej povinnosti je mienený objektívne vzniknutý rozpor medzi tým, ako osoba (fyzická alebo právnická) skutočne konala, či opomenula konať, a tým ako mala konať, aby plnila svoje povinnosti; žalobca preukazoval protiprávne konanie žalovaného finančným poriadkom v znení prílohy č. 2 zo dňa 30.05.2018, ktorého prijatie potvrdil zápis z predsedníctva zo dňa 13.06.2018 (na ktorom bol prijatý), ktoré neobsahovalo ustanovenie o možnosti vrátenia daru, a ktoré podľa tvrdenia žalobcu nemalo byť nikdy menené a teda išlo o platné a účinné znenie, z ktorého mal žalovaný vychádzať pri postupe pri vrátení daru;

(1.7) odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný predloženým finančným poriadkom v znení prílohy č. 2, ktorý obsahoval ustanovenie o možnosti vrátenia daru (ktorého existenciu potvrdila aj svedkyňa p. F., ktorá výslovne uviedla, že ona sama túto zmenu finančného poriadku vykonala v roku 2019 a následne bol prejedaný na niektorom z predsedníctiev) vyvrátil argumentáciu žalobcu v tomto smere a účinne poprel tvrdenie žalobcu o tom, že bol platný a účinný finančný poriadok vrátane príloh z roku 2018, a že tento nebol nikdy menený; žalovaný zároveň vo vzťahu k tomuto tvrdeniu uniesol aj dôkazné bremeno;

(2.1) civilný proces vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, kedy súd hodnotí dôkazy jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti, a záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie je vecou jeho vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu; súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo, tieto skutočnosti rešpektuje a musí správne určiť ich vzájomný vzťah;

(2.2) nemožno prisvedčiť argumentácii žalobcu v odvolaní, že súd prvej inštancie v zásade celé rozhodnutie založil len na svedeckej výpovedi p. F., a ktorá mala byť podľa neho rozporná s ostatnými výpoveďami svedkov; z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (bod 20 odôvodnenia napadnutého rozsudku) je zrejmé, že súd prvej inštancie hodnotil všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, kedy výpovede svedkov neboli vzájomne rozporné, naopak navzájom sa dopĺňali, a pokiaľ ide konkrétne o výpoveď svedka p. A., ktorý síce uviedol, že si nepamätá, že by bol finančný poriadok na niektorom zo zasadnutí predsedníctva menený, resp. pripomienkovaný, uvedené podľa názoru odvolacieho súdu nemožno pokladať za rozporné so svedeckou výpoveďou p. A. F., ktorá si na rozdiel od svedka p. A. pamätala, že došlo k zmene finančného poriadku, čo je potrebné prikladať práve tej skutočnosti, že p. A. F. mala na starosti finančné záležitosti strany (čo vyplynulo aj z výpovede každého zo svedkov), vrátane vnútorných predpisov v tomto smere, sama pripravovala finančný poriadok vrátane jeho príloh, komunikovala s audítormi a ako uviedla pripravila aj jeho zmenu a tento sa následne prejednal na predsedníctve (teda v tomto smere bola na rozdiel od svedka p. A. plne angažovaná, pričom sám svedok

p. A. rozporne s tvrdením žalobcu uviedol, že finančný poriadok bol schválený na predsedníctve dňa 15.08.2018, hoci žalobca preukazoval jeho schválenie zápisom z predsedníctva zo dňa 13.06.2018); v súhrne s ostatnými dôkazmi, z ktorých vyplynulo, že existovali viaceré verzie finančného poriadku (výpoveď kancelára p. A. G., ktorý uviedol, že mu boli predložené dve verzie finančného poriadku, staršia v elektronickej podobe a novšia v listinnej podobe, ako aj samotná revízna správa zo dňa 20.04.2020, z ktorej vyplynulo, že existujú viaceré verzie a treba odstrániť rozpor, ktorá je platná „zo znenia FPP nie je jasné, kedy vstúpil do platnosti, o ktorú verziu ide“), ďalej, že veci boli na zasadnutiach predsedníctva prijímané (prejednávané) neformálne konsenzom, ak nebola všeobecná zhoda hlasovalo sa (výpoveď svedka p. G. A., obdobne aj svedka p. A. G.), nie vždy sa vyhotovovali zápisnice, neexistovalo jednotné úložisko dokumentov (výpoveď kancelára p. H. I.), možno prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie, ktorý považoval žalovaným predložené znenie finančného poriadku vrátane prílohy č. 2 vzhľadom na vyššie uvedené vykonané dokazovanie za platné a účinné v čase vrátenia daru bez potreby preukázania jeho prijatia formálne zápisnicou zo zasadnutia predsedníctva; odvolací súd dodáva, že aj zo zápisu z predsedníctva zo dňa 13.06.2018, na ktorom mal byť schválený finančný poriadok v pôvodnom znení, je zrejmé, že toto bolo vyhotovené veľmi neformálne s uvedením, že „Jarka ho pripravila a skonzultovali na porade“; okrem toho žalovaný v čase prijímania finančného poriadku, ako ani v čase, kedy malo dôjsť k jeho zmene, predsedom strany nebol a ako uviedol pri svojej výpovedi, vychádzal zo znenia dokumentov, ktoré mu boli pri jeho nástupe do funkcie predložené oprávnenou osobou; znenie finančného poriadku vrátane jeho príloh, ktoré predložil žalovaný je podporené aj nepriamo samotným znením darovacích zmlúv, v ktorých je pri možnosti vrátenia daru odkaz na interné predpisy žalobcu (obdarovaný môže vrátiť dar, ak ho k tomu budú zaväzovať stanovy, vnútorné predpisy) a teda sa javí, že už v čase ich uzatvárania takéto ustanovenie (dojednanie) o možnosti vrátenia daru vo vnútorných predpisoch žalobcu existovalo;

(2.3) pokiaľ žalobca v odvolaní argumentoval, že predložil interné správy audítorov zo dňa 24.09.2019 (J. D. K.) a zo dňa 18.05.2020 (J. H. H., L.), v ktorých sa nenachádzajú žiadne odporúčania ohľadne potreby revízie finančného poriadku, odvolací súd poukazuje na to, že svedkyňa už pri svojom výsluchu na pojednávaní konanom dňa 11.10.2022 (t.j. pred predložením uvedených správ audítorov zo strany žalobcu dňa 25.11.2022) uviedla, že audítori dávali odporúčania na zmeny ústne, nakoľko už priebežne mali k dispozícii účtovníctvo strany a následne záverečná audítorská správa bola bez výhrad; tvrdenia svedkyne v tomto smere nemožno považovať za rozporné;

(2.4) čo sa týka odvolacej argumentácie žalobcu, že finančný poriadok vrátane príloh zo dňa 14.04.2020, ktorý je uložený na google drive strany pre potreby revíznej komisie (vyhotovený svedkyňou p. F.) neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého mal žalovaný postupovať pri vrátení daru a teda nemohlo dôjsť k tvrdeniu zmene finančného poriadku vrátane prílohy č. 2, nakoľko toto by sa celkom jednoznačne prejavilo v dokumentoch z apríla 2020, odvolací súd konštatuje, že uvedené preukazuje len skutočnosť, že jedným z dokumentov, s ktorým pracovala revízna komisia bola aj táto verzia finančného poriadku; kancelár strany p. A. G. potvrdil, že existovali dve verzie s tým, že novšia bola v listinnej podobe a zároveň aj samotná revízna komisia v správe z apríla 2020 skonštatovala, že existujú viaceré verzie finančného poriadku (teda sa javí, že disponovali viacerými verziami); skutočnosť, že p. F. nahrala prílohu na google drive vytvorený pre účely revíznej komisie bez ustanovenia o vrátení daru, ktorý mala k dispozícii v elektronickej podobe tak nevylučuje, že existovala verzia s ustanovením o možnosti vrátenia daru ako namietal žalobca, naopak javí sa skôr, že k dispozícii existovali viaceré verzie, keďže ako aj vyplynulo z vykonaného dokazovania, strana nemala oficiálne úložisko, kde by sa evidovali oficiálne znenia listín a v dokumentoch žalobcu poriadok nebol;

(2.5) pokiaľ žalobca v odvolaní namietal nedôveryhodnosť svedkyne p. A. F., odvolací súd poukazuje na to, že výpoveď svedkyne v konaní navrhol aj sám žalobca, pričom zo skutočnosti, že revíznej komisii bola predložená svedkyňou v roku 2020 jedna z viacerých verzií finančného poriadku ešte nemožno vyhodnocovať samotnú nedôveryhodnosť svedka, a najmä tiež keď svedkyňa bola súdom prvej inštancie v konaní poučená podľa § 196 ods. 2 C.s.p. o povinnosti vypovedať pravdivo, nič nezamličovať a následkoch krivej výpovede; odvolací súd dodáva, že predmetom každej svedeckej výpovede je to, čo svedok svojimi zmyslami vnímal o skutočnostiach tvoriacich predmet výsluchu, pričom pri hodnotení svedeckej výpovede je významné aj to, ako sa svedok pri výpovedi správal a ako sa jeho výpoveď odchyľuje od tvrdení strán či iných subjektov (k uvedenému sa odvolací súd vyjadril už v bode 4.4.5 časť 2.2 a 2.3 odôvodnenia);

(3) vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa nemožno stotožniť ani s odvolacou námietkou žalobcu, že žalovaný pri vrátení daru konal bez náležitej a odbornej starostlivosti, keď ako bolo v konaní preukázané, žalovaný postupoval v súlade s vnútornými predpismi ako aj dojednanými darovacími zmluvami a zároveň ako štatutárny orgán vystupoval navonok vo všetkých veciach strany, ktoré

oprávnenie nebolo vnútornými predpismi obmedzené; rovnako vnútorné personálne pomery v strane, ktoré mali podľa názoru žalobcu objasňovať motiváciu žalovaného pri vrátení daru nie sú podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci relevantné; aj odvolací súd tak dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre vznik nároku žalobcu na náhradu škody voči žalovanému; nebolo preukázané, že žalovaný pri vrátení daru porušil ustanovenie platného finančného poriadku prijatého žalobcom; žalovaný nebol predsedom žalobcu v čase, keď sa prijímal finančný poriadok, bolo mu znenie finančného poriadku predložené pri nástupe do funkcie oprávnenou osobou; na možnosť vrátenia daru odkazovala aj samotná darovacia zmluva uzavretá s darcom; samotný žalobca nemal presnú evidenciu platných vnútorných predpisov;

(4.1) neobstojí ani argumentácia žalobcu, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu, keď vyslovil záver, že žalobca nepreukázal ani naplnenie ďalšieho z predpokladov zodpovednosti za škodu a to samotného vzniku škody (ak by konal protiprávne), vzhľadom na to, že disponuje pohľadávkou na vydanie bezdôvodného obohatenia voči darcovi; odvolací súd v tomto prípade poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (vzťahujúcu sa k zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., avšak podľa názoru odvolacieho súdu aplikovateľnú aj na uvedený prípad), v zmysle ktorej nárok na náhradu škody môže byť v civilnom sporovom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať, pričom pohľadávka na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/184/2018 zo dňa 28.05.2020 a sp. zn. 4MCdo/3/2014 zo dňa 16.12.2015, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS/17/2013 zo dňa 16.01.2013); rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo/13/2013, na ktoré poukázal žalobca naopak v judikatúre predstavuje ojedinelý prípad;

(4.2) k námietke žalobcu, že bolo nevhodné, aby súd prvej inštancie vykonával v konaní také rozsiahle dokazovanie ako bolo vykonané, keď mal názor, že škoda ani nevznikla, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa primárne zaoberal v konaní tým, či bol splnený prvý z predpokladov zodpovednosti za škodu a to protiprávne konanie škodcu, pričom záver o tom, že nebola spôsobená škoda (ak by žalovaný konal neoprávnené), uviedol súd prvej inštancie len podporne;

(5) pokiaľ žalobca v podanom odvolaní namietol porušenie princípu predvídateľnosti rozhodnutia z dôvodu, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie aj na právnom názore (bod 21 odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúci sa možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia), ktorý neuviedol pri predbežnom právnom posúdení v zmysle § 181 ods. 2 C.s.p. a teda išlo o nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, odvolací súd poukazuje na to, že predbežné právne posúdenie (v prípade, že nedošlo k predbežnému prejednávaniu veci pred pojednávaním) je povinný súd oznámiť stranám pri prvom pojednávaní; z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ dôjde k odročeniu pojednávania alebo sú vo veci nariadené ďalšie pojednávania, na týchto už súd strany s predbežným právnym posúdením veci neoboznamuje; súd prvej inštancie podal predbežné právne posúdenie na prvom pojednávaní vo veci konanom dňa 11.10.2022; odvolací súd konštatuje, že súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením, pričom súd až v samotnom rozhodnutí vo veci a nie v rámci postupu podľa § 181 ods. 2 C.s.p. vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/92/2018 zo dňa 20.11.2019); odvolací súd zároveň dodáva, že ani prípadné porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 C.s.p. (neuvedenie predbežného právneho posúdenia) nelimituje strany sporu pri realizácii ich procesných práv (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/4/2022 zo dňa 28.04.2022 alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/92/2018 zo dňa 20.11.2019) a nemožno ho považovať za taký procesný postup, ktorým by sa strane znemožňovalo uskutočnenie jej procesného práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; okrem toho žalobca mal možnosť argumentovať voči uvedenému právnemu záveru súdu prvej inštancie v odvolacom konaní; v tomto smere odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že ani zmena predbežného právneho posúdenia súdom prvej inštancie od jeho konečného právneho posúdenia veci nemá za následok zásah do práva na súdnu ochranu, keďže sporovú stranu nediskvalifikuje z možnosti uplatňovať svoje procesné práva priznané Civilným sporovým poriadkom v ďalšom konaní pred odvolacím súdom (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/374/2022 zo dňa 06.07.2022);

(6) odvolací súd na záver konštatuje, že ani odvolacia námietka žalobcu o nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorá má zakladať odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. nie je dôvodná; k otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu

a jej právnym dôsledkom prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR dňa 03.12.2015 stanovisko R 2/2016, podľa ktorého: „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku;“ z uvedeného stanoviska pre účely odvolacieho konania vyplýva záver, že len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“ (porovnaj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/123/2020 zo dňa 27.10.2021, sp. zn. 9Cdo/118/2020 zo dňa 29.11.2021, sp. zn. 7Cdo/138/2019 zo dňa 27.01.2021); preskúmaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a odvolania žalobcu dospel odvolací súd k názoru, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sú zrejmé skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, z ktorých súd pri zamietnutí žaloby žalobcu o zaplatení sumy 35.000,- € s príslušenstvom z titulu náhrady škody vychádzal; odvolací súd konštatuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/115/2003 zo dňa 03.07.2003, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/145/2011 zo dňa 16.11.2011); okrem toho skutočnosť, že sa žalobca s odôvodnením rozsudku nestotožňuje, nezakladá dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/218/2010 zo dňa 23.11.2010); odvolací súd na záver ešte dodáva, že s niektorými konkrétnymi námietkami žalobcu vzťahujúcimi sa k odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p., ktoré tvorili značnú časť jeho argumentácie v odvolaní, sa vysporiadal odvolací súd v tomto rozhodnutí v bode 4.4.5 odôvodnenia; s poukazom na uvedené považuje odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie za dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený, súladný s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p., a preto nie je možné konštatovať porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces;

(7) na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanej spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie identifikoval, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s podstatnou argumentáciou žalobcu vo vzťahu k dokumentom, ktoré mali byť dňa 14.04.2020 nahraté na google drive strany pre účely revíznej komisie svedkyňou p. F.; k uvedenému sa odvolací súd vyjadril v bode 4.4.5 časť 2.4 odôvodnenia rozsudku. V ostatnom rozsahu odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne ďalšie podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalobca podané odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); odvolací súd nezistil tvrdené porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, skutkové zistenia súdu prvej inštancie ako aj právne posúdenie veci považuje odvolací súd za správne a odvolacími dôvodmi sa žalobcovi správnosť napadnutého rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby nepodarilo spochybníť (body 4.4.1 až 4.4.5 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil a to vrátane závislého výroku (§ 379 písm. a/ C.s.p.) o trovách konania pred súdom prvej inštancie (druhý výrok), ktorý bol tiež vecne správny a v súlade s plným úspechom žalovaného v spore vzhľadom na jeho výsledok, ktorým bolo zamietnutie žaloby žalobcu v celom rozsahu.

8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalovaný bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal mu odvolací súd proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %); z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C.s.p. (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 ods. 1 C.s.p. (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže súčasne so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.